

AUKTORITEETTI

VT

I. Kaikki esivalta on Jumalalta. Tämä periaate, jonka Paavali muotoilee (Room. 13:1), oletetaan jatkuvasti Vanhassa testamentissa; siellä kaikki auktoriteetin käyttö näyttää kuitenkin olevan Jumalan tahdon ehdottomien vaatimusten alaista.

1. Maallisen auktoriteetin piirteitä. Jumalan luomassa luomakunnassa kaikki valta on lähtöisin hänestä: ihmisen valta luontoon (1. Moos. 1:28), miehen valta naiseen (1. Moos. 3:16) ja vanhempien valta lapsiin (3. Moos. 19:3). Kun tarkastellaan ihmisyhteiskunnan monimutkaisempia rakenteita, kaikki hallitsijat saavat yhä Jumalalta vastuun yhteisestä hyvästä heidän alaisuuteensa kuuluvan ryhmän hyväksi. Jahve käskee Hagaria olemaan kuuliainen emännälleen (1. Moos. 16:9); hän antaa Hasaelille Damaskoksen hallitusvallan (1. Kun. 19:15; 2. Kun. 8:9–13) ja Nebukadnessarille vallan koko itäiseen maailmaan (Jer. 27:6). Jos näin on pakanoidenkin keskuudessa (vrt. Sir. 10:4), niin vielä suuremmassa määrin Jumalan kansan keskuudessa. Siellä maallisen auktoriteetin esiin nostama ongelma saa kuitenkin erityisluonteen, jota on syytä tarkastella erikseen.

2. Auktoriteetin käytön ehdot. Jumalalta saatu valta ei ole ehdoton, vaan sitä rajoittavat moraaliset velvoitteet. Laki hillitsee sen käyttöä ja täsmentää jopa orjien oikeuksia (2. Moos. 21:1–6, 26 f.; 5. Moos. 15:12–18; Sir. 33:30 ff.). Lasten kohdalla isän auktoriteetin tulee tähdätä heidän hyvään kasvatukseensa (Sananl. 23:13 f.; Sir. 7:23 f.; Sir. 30:1 ff.). Ihminen on taipuvaisimmillaan ylittämään valtansa rajat käyttäessään poliittista valtaa. Voimansa huumaamana hän lukee voiton omaksi ansiokseen, kuten voittoisan Assyrian tapauksessa (Jes. 10:7–11, 13 f.); hän jumalallistaa itsensä (Hes. 28:2–5) ja nousee ylimmän Herran valtaa vastaan (Jes. 14:13 f.), kunnes uhmaa häntä jumalanpilkkaisesti (Dan. 11:36). Näin tehdessään hän rinnastuu saatanallisiin petoihin, joiden Daniel näki nousevan merestä ja joille Jumala antoi vallan määrääjäksi (Dan. 7:3–8, 19–25). Tällainen turmeltunut auktoriteetti tuomitsee itsensä Jumalan tuomion alaiseksi; Jumalan tuomio kukistaa sen määrättynä päivänä (Dan. 7:11 f.): liitettyään kohtalonsa pahojen voimien kohtaloon se kukistuu lopulta niiden kanssa.

II. Auktoriteetti Jumalan kansassa. Ihminen ei siis ole osannut kunnioittaa järjestystä ja niitä ehtoja, jotka kuuluvat maallisen auktoriteetin käyttöön. Palauttaakseen ne Jumala aloittaa kansansa historiassa pelastussuunnitelman, jossa maallinen auktoriteetti saa uuden merkityksen lunastuksen näkökulmasta.

1. Kaksi valtaa. Jumala asettaa kansansa johtoon valtuutettuja. He eivät ole ensisijaisesti poliittisia henkilöitä vaan uskonnollisia lähettäjiä, välittäjiä, joiden lähetyksenä on tehdä Israelista ”pappisvaltakunta ja pyhä kansa” (2. Moos. 19:6). Mooses, profeetat ja papit ovat näin hengellisen olemuksen omaavan vallan haltijoita, ja he käyttävät sitä näkyvästi Jumalan valtuuttamina. Israel on kuitenkin myös kansallinen yhteisö, poliittisesti järjestäytynyt valtio. Sen järjestelmä on teokraattinen, sillä valtaa käytetään siinä yhä Jumalan nimissä, olipa sen muoto mikä tahansa: Mooseksen apuna toimivien vanhinten valta (2. Moos. 18:21 f.; 4. Moos. 11:24 f.), karismaattisten johtajien, kuten Joosuan ja tuomareiden, valta sekä lopulta kuninkaiden valta.

Liiton oppi edellyttää näin näiden kahden vallan läheistä yhteyttä ja poliittisen vallan alisteisuutta hengelliselle kansallisen kutsumuksen mukaisesti. Käytännössä tästä seuraa väistämättömiä ristiriitoja: Saulin ja Samuelin välillä (1. Sam. 13:7–15; 1. Sam. 15), Ahabin ja Elían välillä (1. Kun. 21:17–24) sekä monien kuninkaiden ja heidän aikalaisensa profeettojen välillä. Jumalan kansassa inhimillistä auktoriteettia uhkaavat siis samat väärinkäytökset kuin kaikkialla muuallakin. Sitä suurempi syy on alistaa se Jumalan tuomion alaiseksi: Israelin kuninkuuden poliittinen valta päättyy lopulta luhistumaan pakkosiirtolaisuuden katastrofissa.

2. Pakanallisten imperiumien edessä. Kun juutalaisuus rakentuu uudelleen pakkosiirtolaisuuden jälkeen, sen rakenteet saavat jälleen alkuperäisen teokratian muodot. Hengellisen ja poliittisen vallan ero korostuu sitä selvemmin, että jälkimmäinen on vieraiden imperiumien käsissä ja juutalaiset ovat nyt niiden alamaisia. Tässä uudessa tilanteessa Jumalan kansa omaksuu tapauksesta riippuen kaksi asennetta. Ensimmäinen on varaukseton hyväksyminen: juuri Jumalalta ovat Kyyros ja hänen seuraajansa saaneet imperiuminsa (Jes. 45:1 f.); koska he edistävät pyhän jumalanpalveluksen jälleenrakentamista, heitä tulee palvella uskollisesti ja heidän puolestaan tulee rukoilla (Jer. 29:7; Bar. 1:10 f.). Toinen asenne, kun pakanallinen imperiumi ryhtyy vainoamaan, on vetoamus Jumalan koston ja lopulta kapinaan sitä vastaan (Jud. 9; 1. Makk. 2:15–28). Makkabilaisajan monarkkinen ennallistaminen tuo kuitenkin jälleen mukanaan vallan monitulkintaisen keskittymisen, joka vajoaa pian pahimpaan rappioon. Kun Rooma puuttuu tapahtumiin vuonna 63, Jumalan kansa joutuu jälleen vihattujen pakanoiden vallan alle.

FA & PG

Katso myös: → Apostolit charismes II 4 conscience 2 b — crainte-de-dieu III — desert NT II — Oikeus AT i — ecouter la — eglise III abc — enseigner — loi C I — ministere H 1.3 — Lähetystyö / Missio — Kuuliaisuus — Anteeksianto II 3 — parole-de-dieu NT. I. r ^ pasteur &. trou- peau — Isä I i, III 2.3, V 3 Pierre (saint) 2.3 b — puissance roi -7- sceau r - — seigneur — serment N°1! I — tradition AT II a ; ,NT II .1 — vieillesse 2..^